

РОЗДІЛ II

Конституційне, адміністративне, фінансове та міжнародне право

УДК 342.565.2(477)

В. Ковальчук, Н. Шабелько

Формування Конституційного Суду України як одна з умов забезпечення його легітимного функціонування

У статті наведено основні причини втрати народної легітимності Конституційним Судом України, запропоновано способи формування та критерії відбору на посаду судді Конституційного Суду України. Визначено можливості втілення Україною кращого європейського досвіду функціонування даного інституту з урахуванням національних особливостей країни. У статті встановлено, що роль органу конституційної юстиції у суспільстві та правовій і політичній системі сучасної конституційної, демократичної держави є надзвичайно вагомою. Конституційний Суд як орган конституційного контролю посідає важливе місце у механізмі легітимації державної влади, оскільки він покликаний захищати закріплені Конституцією суверенні права народу від протиправних дій та рішень органів публічної влади, надаючи їм додаткової легітимності.

Ключові слова: Конституційний суд України, формування суду, легітимність суддів, незалежність судової влади.

Постановка наукової проблеми та її значення. У сучасному суспільстві Конституція виступає основним законом держави, який закріплює державний та суспільний лад в країні, порядок організації і здійснення державної влади, визначає основні державно-правові інститути, порядок їх організації та компетенцію, принципи взаємовідносин особи і держави. Такі відносини визначають сутність держави, її політичну і соціальну спрямованість, тому вони об'єктивно потребують не лише закріплення в Основному Законі, яким є Конституція, а й вимагають забезпечення своєї стабільності та особливого рівня правового захисту.

Україна як країна проєвропейського спрямування є соціальною, демократичною та правовою державою, яка ставить людину однією з найважливіших соціальних цінностей. На підтвердження цього в ч.2 ст. 3 Конституції України зазначено, що «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави» [1]. Тому держава як єдиний механізм, приймаючи, або ж скасовуючи ті чи інші норми-правила впливає на життя людини. Як показує практика в багатьох випадках прийняття або скасування таких норм не відповідають основній меті держави, що була зазначена вище.

Лише Конституційному Суду України надана компетенція щодо відповідності законів та інших нормативно-правових актів Конституції України.

Стан дослідження наукової проблеми. Проблематикою формування Конституційного Суду України займалися такі вітчизняні науковці: Ю. Барабаш, Ю. Баулін, М. Баймуратов, В. Кампо, М. Козюба, О. Копиленко, М. Оніщук, В. Погорілко, П. Селіванов, П. Стецюк, Ю. Тодика, О. Фрицький, В. Шаповал, В. Шевчук та інші.

Саме тому **метою цієї статті** є аналіз формування Конституційного Суду України як єдиного органу конституційної юрисдикції в Україні, можливість та шляхи запровадження європейського досвіду у національний інститут правового контролю.

Виклад основного матеріалу. На данай момент інститут конституційної юстиції відіграє

значний вплив у розвитку демократії навіть в країнах у яких слабо розвинуті принципи правової держави, а країни які є взірцем демократичності даний інститут розвинутий на дуже високому рівні. Завдяки цьому специфічному інституту правового механізму держави в змозі без особливих соціальних потрясінь проводити реформи у політико-правовій, державній та інших сферах суспільного життя. Такий успіх зумовлюється насамперед такими чинниками:

а) доступність та відкритість судової системи;

б) реальний вплив органу конституційної юстиції на прийняття відповідних нормативно-правових актів, тобто рішення які приймаються таким органом наділені не рекомендаційним а обов'язковим характером.

Наслідком цього є активний захист громадянами своїх конституційних прав і свобод з однієї сторони, та зміна неконституційних положень у нормативно правових актах органами державної влади з відповідно компетенцією з іншої, а це в подальшому створює якісне та сучасне правове поле держави.

Що стосується України, то в нас також присутній інститут конституційної юрисдикції європейської моделі, єдиним органом якого є Конституційний Суд України, однак він не є таким ефективним як в більшості країн Європи, а останнім часом авторитет до цього органу значно знизився серед суспільства.

Що стало причиною часткової втрати легітимності до одного з найважливіших інститутів держави, та що потрібно зробити для досягнення рівня європейських аналогів, розглянемо нижче.

Інститут конституційної юрисдикції запрацював в Україні в 1996 році, і в цьому ж році був прийнятий Закон України «Про Конституційний Суд України» [2], який врегулює діяльність цього органу. Від того часу даний інститут зазнав різних адміністративних, функціональних та політичних впливів. Є ряд рішень, що були прийняті Конституційним Судом України (далі КСУ), які поставили під сумнів його незалежність та неупередженість. Одним із таких було рішення N 22-рп/2003 від 25 грудня 2003 року [3], в якому КСУ зазначив, що попередніх два терміни президенства Л. Д. Кучми вважаються як один, що прямо суперечить ч. 3 ст. 103 Конституції України. Більш сучасним прикладом політичної заангажованості КСУ є рішення № 15-рп від 11 липня 2012 року [4], в якому розглядалась справа призначення Голови Верховної Ради, відповідне рішення було прийнято протягом 2-ох діб, що виступило підтвердження політичної вмотивованості та невідповідності процесуальним правилам. Аналогічним за своїм змістом є рішення КСУ від 15 березня 2016 року у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положення «...на наступній черговій сесії Верховної Ради України...», яке міститься у статті 155 Конституції України. Завершальним фактором, який зневірив українське суспільство у легітимності єдиного інституту конституційної юрисдикції відіграло ЗМІ та чисельні журналістські розслідування стосовно корупції серед суддів КСУ. Як зазначив один із експертів-конституціоналістів, голова правління Центру політико-правових реформ, член Конституційної Асамблеї І. Коліушко, «Орган, що видає на догоду політичній владі потрібні рішення (усупереч своїм попереднім правовим позиціям, не обґрунтовуючи й не пояснюючи належним чином їх зміни), жодним чином не може забезпечити конституційної справедливості в державі» [5]. На наш погляд саме ці чинники відіграли першочергову роль у недовірі суспільства до даного інституту. Ряд політичних діячів та експертів вважають, що КСУ як окремий судовий орган потрібно ліквідувати, та створити натомість окрему палату при Верховному Суді України, чи квазісудовий орган з відповідною компетенцією.

Ми притримуємось менш кардинальних дій та вважаємо, щл для того, аби такий інститут запрацював у відповідності до європейських стандартів не потрібно змінювати його місце розташування або ж найменування, а змінити його функціональну здатність, принципи формування та діяльності.

Для реалізації цього, в першу чергу потрібно позбавити КСУ політичної забарвленості, яка проявляється під час призначення суддів цього органу.

В світі існує усього три способи формування конституційних судів: 1) рішення щодо персонального складу конституційного суду приймається автономно органами, що представляють три гілки влади (Болгарія, Грузія, Італія, Молдова, Україна); 2) призначення (обрання) суддів Конституційного Суду здійснюється автономно органами, що представляють дві гілки влади законодавчу і виконавчу (Австрія, Канада, Румунія, Чехія); 3) формування конституційного суду здійснюється за участі і у взаємодії різних гілок влади. При цьому остаточне рішення щодо кандидатур на посади суддів приймаються або виключно органом законодавчої влади (Естонія, Литва, Німеччина, Польща, Угорщина), або лише главою держави (Бельгія, Данія, Туреччина). Проте в обох випадках відповідні органи приймають рішення на основі подань (пропозицій) що вносяться

главою держави чи органами, що представляють інші гілки влади. Іншим варіантом взаємодії у формуванні органу конституційної юстиції є затвердження суддів, обраних парламентом, президентом держави. [6, с. 84].

У більшості зарубіжних країн застосовується змішаний спосіб, за якого у формуванні органів конституційного контролю беруть участь представники різних гілок влади або самостійно, або разом. Наприклад, в Італії до складу Конституційного суду входять 15 суддів, що призначаються по одній третині президентом, парламентом на сумісному засіданні палат і вищими судовими інстанціями (касаційний суд обирає трьох суддів, Державна рада й Рахункова палата – по одному). Аналогічний порядок існує в Болгарії, де Конституційний суд складається з 12 суддів, одна третина яких призначається президентом, одна третина обирається народними зборами, ще одна третина – загальними зборами суддів Верховного касаційного суду і Верховного адміністративного суду. [7, с. 28].

У Франції трьох членів Конституційної ради призначає президент, трьох – голова Національних зборів і ще трьох – голова сенату. Крім того, до складу Конституційної ради за правом входять колишні президенти республіки. Конституційний суд РФ складається з 19 суддів, призначених Радою Федерації за поданням президента РФ, а, наприклад, у Чеській Республіці суддів Конституційного Суду, навпаки, призначає президент Республіки за згодою сенату.

Уявляється, що змішаний спосіб формування органів конституційного контролю є найбільш оптимальним і демократичним, оскільки він найповніше забезпечує реалізацію принципу поділу влади й баланс усіх гілок влади.

Як правило, для суддів конституційних судів, на відміну від судів загальної юрисдикції, установлюються тривалі терміни повноважень при забороні повторного обрання суддів. Так, у Німеччині термін повноважень – 12 років, у Франції, Болгарії, Угорщині, Іспанії, Італії, Югославії, Словенії, Македонії – дев'ять, у Колумбії, Польщі, Хорватії – вісім, у Словаччині – сім, у Монголії, Португалії – шість років [8].

У ряді країн для забезпечення спадкоємності й стабільності застосовується часткове поновлення складу Конституційного суду. Так, у Польщі й Колумбії кожні чотири роки оновлюється половина членів конституційних судів, у Франції, Болгарії, Румунії, Іспанії кожні три роки – третина складу органів конституційного контролю.

У деяких країнах повноваження органів конституційного контролю не обмежуються певним терміном. Так, згідно зі ст. 4 закону РФ про КС «повноваження Конституційного суду Російської Федерації не обмежені терміном». Законодавством РФ не передбачається розпуску Конституційного суду або припинення його діяльності. Припиняються тільки повноваження суддів КС виключно через підстави, передбачені законом [9, с. 85].

Кількісний склад органів конституційного контролю зарубіжних країн, як правило, невеликий і не залежить від кількості населення або площі території країни. Загалом у світі кількість суддів Конституційного суду коливається від чотирьох (Андорра) до 19 (Російська Федерація). Що ж до інших країн, то, скажімо, в Естонії їх п'ять, Молдові – шість, Азербайджані, Вірменії, Грузії, Румунії – дев'ять, у Білорусі, Болгарії, Іспанії – 12, в Угорщині, Італії, Польщі, Чехії – 15, ФРН – 16 [10, с. 317-318].

Як бачимо Україна застосовує один із трьох варіантів, в якому задіяні всі гілки влади, однак він не є ефективним і причина цього знаходиться не у політичній одноманітності усіх гілок, що вбачається неможливим, а у законодавчому вимірі. Оскільки ані Конституція, ані Закон України «Про Конституційний Суд України» не містять у собі положень за яким можна було б надати оцінку тому чи іншому кандидату на посаду судді. У багатьох конституціях європейських країн вказано, що претендентами на посаду судді КСУ може бути особа, що володіють значним авторитетом та високою кваліфікацією. На наш погляд кандидатом на посаду судді КСУ може бути особа яка є визнаним фахівцем у певній галузі права, володіє безперечною репутацією та наявністю доказів, що підтверджують її ефективність та професіоналізм на раніше займаних посадах.

Поряд з основним складом у деяких країнах передбачено інститут так званих неординарних суддів (для вирішення окремих категорій справ), а також запасних суддів, заступників судді. Наприклад, в Австрії Конституційний суд складається з голови, заступника голови, 12 суддів і шість запасних членів суду. КС Італії включає 15 ординарних суддів і 16 неординарних членів суду, які обираються парламентом у тому ж порядку, що й судді Конституційного суду. Поряд з основними судьями останні беруть участь у розгляді справ про обвинувачення президента республіки в державній зраді або порушенні Конституції. На практиці ж Конституційному суду не доводилося розглядати таких справ [11, с. 257].

У Франції згідно з Конституцією 1958 р. до Конституційної ради пожиттєво входять за правом (*ex officio*) колишні президенти республіки. В Республіці Узбекистан президент, який вийшов у відставку після закінчення терміну своїх повноважень, займає посаду члена КС пожиттєво. У Європі склалася традиція, коли переважна більшість суддів КС є професорами університетів. Працюють за цим принципом і в Росії, де голови органу конституційної юрисдикції завжди були відомими вченими, а більшість становили саме науковці.

Однак у нашій державі західні стандарти не прижилися, хоча така можливість і була. «У першому складі КСУ наближався до цієї традиції. Співвідношення між суддями із судів загальної юрисдикції й науковцями було хоч і не оптимальним, але все ж давало змогу поєднувати практичний досвід суддів і більш широкий досвід професорів», – зазначає суддя КСУ у відставці М. Козюбра. За його словами, тодішня практика себе цілком виправдала. Наприклад, науковці досить скептично ставляться до процедури, тому судді можуть проконтролювати, щоб про неї не забули. Разом з тим, згадує М. Козюбра, делегати від загальних судів активно долучилися до розробки рішень КСУ через півтора року роботи, а спершу КСУ «тягли» саме науковці. «Поєднання практиків і теоретиків дає змогу робити рішення КСУ більш переконливими», – наголошує М. Козюбра, за словами якого, акти, прийняті останнім часом суддями КСУ, не вирізняються якісною аргументованістю [12].

Ми також погоджуємось з такою думкою, оскільки справді науковці – це ті особи, які б могли підвищити правову якість рішень, прийнятих КСУ, і водночас підняти рівень законодавчого регулювання складних питань. Окрім науковців та професорів, на наш погляд, доцільно було б залучити до складу КСУ адвокатів-практиків, які є визнаними у конкретних категоріях справ, це б зробило КСУ більш сучасним і водночас високопрофесійним органом конституційної юрисдикції.

На наш погляд, при процедурі призначення суддів вітчизняного органу конституційної юрисдикції мають бути поєднані принцип призначення за морально професійними якостями та принцип виборності. Цілком очевидно, що існуючий на сьогодні в Україні порядок формування Конституційного Суду потребує серйозного удосконалення.

По-перше, до кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду повинні встановлюватися вимоги щодо високих моральних якостей. Такі вимоги на сьогодні є непоодинокими у конституційному законодавстві зарубіжних країн. Так, згідно із ст. 103 Конституції Литовської Республіки «суддею Конституційного Суду можуть призначатися громадяни Литовської Республіки, які мають бездоганну репутацію». Схожі норми містяться у конституціях Польщі, Болгарії [13, с. 318].

По-друге, крім вимог щодо морально-етичних якостей, на посаду суддів Конституційного Суду повинні призначатися особи за професійними якостями, провідні вчені з питань правової теорії чи професійні судді, які мають не менше 15 років досвіду роботи у вищих судових інстанціях України (насамперед судді Верховного Суду України та Вищого адміністративного суду України). Практика призначення суддів саме за професійною ознакою прослідковується у багатьох конституціях зарубіжних країн. Так, Конституція Словенії у визначенні вимог до судді Конституційного Суду оперує поняттям «професійні правники». Конституція Італії дозволяє обирати суддів Конституційного Суду із «ординарних професорів права університетів», а відповідно до Конституції Іспанії члени Конституційного Суду повинні призначатися із суддів, прокурорів, професорів, адвокатів, компетентність яких є загальновизнаною [14].

По-третє, потребує нормативного регулювання питання відбору кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду України, яке на сьогодні не врегульовано законодавством України. Така процедура насамперед повинна передбачати участь широкої громадськості у висуненні претендентів на призначення. Вказана пропозиція зумовлена тим, що саме представники громадянського суспільства можуть бути одним із цензорів, в першу чергу, морально-етичних, а також професійних якостей кандидата на посаду судді Конституційного Суду України. Первісна ініціатива висунення кандидатів для призначення їх Верховною Радою та Президентом України повинна виходити від вищих навчальних закладів, що займаються підготовкою фахівців у сфері права, правозахисних громадських організацій, професійних об'єднань юристів. Подальша процедура проміжного добору кандидатів на посаду суддів Конституційного Суду України може визначатися тим органом, що здійснює призначення, однак повинна бути чітко нормативно врегульована. Вказані вимоги необхідні для того, щоб максимально деполітизувати процес висунення кандидатів у судді, що означає, перш за все, відмовитися від негативної практики призначення суддів на основі партійної квоти [15, с. 89].

Для втілення у життя таких пропозицій, потрібно внести відповідні зміни у законодавство, що стосується порядку обрання та формування суддів КСУ. Перш за все ці зміни мають бути внесені у Конституцію України і лише після цього розроблені відповідні нормативно правові акти.

Варто також відзначити, що основною гарантією легітимного статусу судді Конституційного Суду України є забезпечення його незалежного статусу під час здійснення конституційного контролю. Така незалежність визначається насамперед недоторканністю та незмінністю судді, про що, власне, зазначається у Конституції Іспанії. В юридичній науці був підданий критиці запроваджений під час конституційної реформи 2004 р. порядок припинення повноважень судді Конституційного Суду України, оскільки він надавав право Президенту та Верховній Раді України не лише призначати, а й звільняти третину суддів Конституційного Суду. Таке положення заперечувало незалежний статус судді та змушувало його у своїй діяльності враховувати позицію органу, що його призначив. Очевидно, що за таких умов Суд не міг залишатись об'єктивним та неупередженим у своїх рішеннях, що неминуче могло б призвести до втрати його легітимного статусу [16, с. 37].

Конституційний Суд України як єдиний орган конституційної юрисдикції повинен демонструвати потенціал Конституції, забезпечувати її динамічну інтерпретацію, робити все для того аби конституція була достатньо гнучкою, щоб відповідати сучасним викликам, щоб вона «жила» відповідно до еволюції держави, створюючи можливість для внесення відповідних змін й водночас зберігала стабільність основних конституційних принципів [17, с. 174].

Висновки. Таким чином, роль органу конституційної юстиції у суспільстві та правовій і політичній системі сучасної конституційної, демократичної держави є надзвичайно вагомою. Конституційний Суд як орган конституційного контролю посідає важливе місце у механізмі легітимації державної влади, оскільки він покликаний захищати закріплені Конституцією суверенні права народу від протиправних дій та рішень органів публічної влади, надаючи їм додаткової легітимності [18, с. 95]. Суд наділений такою владою тому, що постає охоронцем Конституції, що є за природою суспільним договором, який, з одного боку, визначає основні права та свободи людини, а з другого – межі повноважень держави. З метою такої демократичної легітимації Конституційний Суд України повинен володіти певними повноваженнями, які на сьогодні закріплені в конституціях розвинених європейських держав.

Формуючи високопрофесійний склад Конституційного Суду України, у якого будуть відсутні ознаки політичної приналежності, можна очікувати і на прийняття легітимних, неупереджених рішень. Однак для того, аби суспільство відчуло існування та реальну дієвість такого інституту, потрібно надати йому можливість на захист власних інтересів за допомогою цього органу, а самим громадянам, за допомогою різноманітних соціальних інституцій, надати можливість безпосередньо впливати на відбір кандидатів у судді, лише за таких умов даний орган зможе на практиці втілити основну мету держави повною мірою забезпечити основоположні права і свободи людини та громадянина.

Джерела та література

1. Конституція України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 червня 1996 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 16 жовтня 1996 року № 422/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
3. Рішення Конституційного Суду України від 25 грудня 2003 року № 22-рп/2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
4. Рішення Конституційного Суду України від 11 липня 2012 р № 15-рп [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
5. Коліушко І. Старт чи фальстарт конституційної реформи? / І. Коліушко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: gazeta.dt.ua/POLITICS/start_chi_falstart_konstitutsiynoyi_reformi_.html.
6. Цимбалістий Т. О. Конституційна юстиція в Україні: навч. пос. / Т. О. Цимбалістий. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 200 с.
7. Шаповал В. Суд як орган конституційного контролю (із зарубіжного досвіду) / В. Шаповал // Вісник Конституційного Суду України. – 2005. – № 6. – С. 20-33.
8. Хассемер В. Конституційне судочинство і політичний процес / В. Хассемер // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 4. – С. 23.
9. Клишас А. А. Конституционный контроль и конституционное правосудие зарубежных стран. Сравнительно-правовое исследование / А. А. Клишас / под ред. проф. В. В. Еремяна. – М.: Междунар. отнош., 2007. – 496 с.
10. Державне право зарубіжних країн (у схемах): Навч. посіб. / Б. В. Калиновський, О. Я. Лапка, Н. Я. Лапка та інш.; за заг. ред. О. Я. Лапки. – К.: КНТ, 2012. – 528 с.
11. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс / В. М. Шаповал. – К.: Юрінком Інтер, 2014. – 464 с.
12. Конституційна асамблея. Політико-правові аспекти діяльності. Бюлетень інформаційно-аналітичних

матеріалів. – № 7. – 2012. – С. 67.

13. Конституції нових держав Європи та Азії / упоряд. С. Головатий. – К.: Українська правнича фундація; Вид-во «Право», 1996. – 544 с.

14. Конституция Королевства Испании / Конституции зарубежных государств : учеб. пособие. – 2-е изд., исправ. и доп. – М.: БЕК, 1997. – С. 346.

15. Колісник В. Теоретико-правові аспекти подальшого вдосконалення статусу Конституційного Суду України / В. Колісник // Конституційний Суд у системі органів державної влади: актуальні проблеми та шляхи вирішення: матер. міжнар. конф., м. Київ, 16 травня 2008 р. / Конституц. Суд України; упоряд.: К. О. Пігнаста [та ін.]. – К.: Ін Юре, 2008. – С. 86-91.

16. Ковальчук В. Проблема конституційності та легітимності публічної влади в умовах формування правової, демократичної держави : вітчизняний досвід / В. Ковальчук // Право України. – 2008. – № 6. – С. 35-40.

17. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії та практики. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 356 с.

18. Ковальчук В. Взаємодія громадянського суспільства та державної влади / В. Ковальчук // Право України. – 2009. – № 6. – С. 90-99.

Ковальчук В., Шабелько Н. Формирование Конституционного Суда Украины как одно из условий обеспечения его легитимного функционирования. В статье приведены основные причины потери народной легитимности Конституционным Судом Украины, предложены способы формирования и критерии отбора на должность судьи Конституционного Суда Украины. Определены возможности внедрения в Украине лучшего европейского опыта функционирования данного института с учетом национальных особенностей страны. В статье установлено, что роль органа конституционной юстиции в обществе, правовой и политической системе современной конституционной, демократической страны является чрезвычайно важной. Конституционный Суд как орган конституционного контроля занимает важное место в механизме легитимации государственной власти, поскольку он призван защищать закрепленные Конституцией суверенные права народа от противоправных действий и решений органов публичной власти, предоставляя им дополнительную легитимность. Суд наделен такой властью потому, что является защитником Конституции, которая по своей природе есть общественным договором, который, с одной стороны, определяет основные права и свободы человека, а с другой – пределы полномочий государства. С целью такой демократической легитимации Конституционный Суд Украины должен обладать определенными полномочиями, которые сегодня закреплены в Конституциях европейских государств.

Ключевые слова: Конституционный Суд Украины, формирование суда, легитимность судей, независимость судебной власти.

Kovalchuk V., Shabel'ko N. Formation of the Ukrainian Constitutional Court as a Basis to Ensure its Legitimate Functioning. The article presents the main reasons for the loss of popular legitimacy of the Constitutional Court of Ukraine and suggests the ways and methods of perfecting the Constitutional Court of Ukraine and elaboration of criteria for the post of judge in it. The author convincingly proves the possibility of applying in Ukraine the European experience of this institution functioning, taking into account national peculiarities of the country. This article states that the role of constitutional justice in society and especially for the legal- political system of modern constitutional democratic state is extremely significant. The Constitutional Court as the body of constitutional control is of great importance in the mechanism of legitimization of the government because it is intended to protect the fixed in the Constitution sovereign rights of citizens from illegal actions and decisions of public authorities, giving them additional legitimacy. The court is endowed with such authority because it performs the role of the guardian of the Constitution, and is by its nature the social contract which, on the one hand, defines the basic rights and freedoms of a person and on the other – restricts the powers of the state. To implement the democratic legitimization the Constitutional Court of Ukraine must possess certain powers, which are now fixed in the Constitutions of the developed European countries.

Key words: Constitutional Court of Ukraine, the formation of the court, the legitimacy of judges, independence of the judiciary.